

Amerikan Elçisine açık mektup

Birleşik Amerika Türkiye Büyükelçisi

Sayın Bay P. Hart,

Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılan genel görüşmede iki siyasi partimiz arasında tartışılan bir konu hakkında açıklama yapmanız bizleri çok sevindirdi. Doğrusu müttefikimiz Amerikanın bizim parlamento görüşmelerimize bu kadar yakından ilgi duyması, ve partilerimiz arasında tartışılan meseleleri aydınlatmak için Büyükelçilerini görevlendirmesi, halkımızı ne kadar memnun etse yeridir.

Sözlerinizden, Türkiyede Adalet Partisinin tezini tuttuğunuz anlaşılıyor. Nitekim A.P. Başkanı Süleyman Demirel siz demecinizi vermeden birkaç gün önce konuşmuş ve Kıbrıs dâvasında Amerikayı itham etmenin yersizliğini belirtmişti. Şimdi siz :

«— Türkiyenin Kıbrıs'a yapmak istediği müdahale teşebbüsüne Amerika Birleşik Devletleri hiçbir zaman engel olmadı...» diyerek Demirel'i doğruluyorsunuz. Böylece size cevap vermek, ve iddialarını ispatlamak da C.H.P.'ne düşüyor. Öyle sanıyorum ki, ilerdeki günlerde A.P. büsbütün çekilecek ve siz C.H.P. ile tartışmaya başlayacaksınız. Bu yeni politik alanda size başarılar dilerim.

Ancak bağımsız bir yazar olarak Halk Partisinin bu konuda size cevabını beklerken bir başka meselemiz üstünde bizleri aydınlatacağınızı düşündüm. Mademki bu görevi omuzlarınıza aldınız - ki Amerika ile münasebetlerimizin şekli galiba bunu gerektiriyor - son günlerde çeşitli dergi ve gazetelerde yayınlanan bir mesele hakkında da zahmetinizi esirgemiyeceğinizi umarım. Şöyle ki :

1 — Türkiyede yaşayan ve sayısı yirmi bin üstünde tahmin edilen Amerikalıların mektup ve paketlerinin Türk PTT'si elinden geçmediği, ve A.P.O. (Army Post Office) Amerikan Askeri Postasıyla yapıldığı söyleniyor. Gelen giden paketlerde Türk makamlarının hiçbir kontrol yetkisi olmadığına göre, bu yolla hesabı ve değeri bilinmiyen antika eşyanın Türkiyeden dışarı kaçırıldığı iddia ediliyor.

2 — A.P.O. anlaşmasının Amerika Hükümeti ile Türkiye arasında bir resmî yazılı anlaşması yoktur. İdam edilmiş olan eski Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu ile Amerikan Hariciyesi arasındaki bir sözlü anlaşmadan bahsedilmektedir. Ama Türk makamlarının istediği belgeleri Amerika Büyükelçiliği gösterememektedir.

3 — Türkiyedeki Amerikan Ordu Pazarlarının (PX'lerin) de A.P.O. kadar büyük bir kaçakçılık kaynağı olduğu konusunda sayısız şikâyetler vardır. Türkiye Genel Kurmay Başkanının tahrir etmesiyle bu konuda tedbirler istendiği basında açıklanmıştır. Dışişleri NATO Dairesi eski Genel Müdürü Pertev Subaşı, PX ve A.P.O. konuları üzerinde ısrarla durmuştur. Türkiyede yaşayan Amerikalıların muayyen bir istihkaka bağlanması, bu suretle kaçakçılığın önüne geçilmesi istenmiştir. Memleket ekonomisine zararlı etkileri olan, üstelik ortalıkta görülmiyen şifahi anlaşmalarla kurulan bu Amerikan servislerinin yapıları ve işleyişi bakımından kaçakçılığa uygun oldukları ortadadır.

4 — Gene yapılan hesaplara göre 1964 yılında yalnız sigarada 62,5 milyon liralık kaçakçılık yapılmıştır. Resmî makamların tesbit ettiğine göre, 1 Temmuz 1964'ten 30 Haziran 1965'e kadar sadece İzmir limanına 94 milyon 978 bin 844 liralık PX malı getirilmiştir, ki bu çok büyük bir rakamdır.

5 — Türkiyede büyük bir sosyal yara haline gelen, memleket ahlâkına ve iktisadına olumsuz etkiler yapan PX ve A.P.O. yollarıyla kaçakçılık hakkında da Türk kamu oyunu aydınlatıcı demegçiler vermeniz, gazetelere açıklama yapmanızı bekliyoruz. Amerikan Hükümetinin, yaygın hale gelen kaçakçılığı destekleyici bir tavır alması beklenemez. Öyleyse A.P.O. ve PX üstünde Türk makamlarının kontrol hakkı tanınacak mıdır?

Tıpkı Kıbrıs çıkarması konusunda olduğu gibi bu alanda da gerçekleri ortaya çıkarmak için faydalı olacağınıza inanıyoruz. Mademki başladınız, uyarma görevine lütfen devam ediniz.

İhan Selent

Hakkâri C. Savcı Yardımcısı Yılmaz Turan'a,

Dünkü fıkramın altında yayınlanan tekbizinizi okudum.

1 — Bizim 6/12/1965 tarihli yazımızda bahis konusu edilen olayın nerede geçtiği yazılmamıştır. İl, ilçe, köy adı açıklanmamıştır. Olayın kahramanı olan kişilerin de adı açıklanmamıştır. Âdeta mücerret bir hikâye yazar gibi fikrimizi işlemiştik. Koskoca Türkiyede bir tek siz üstünüze alınıp yazıyı tekziye kalktınız. Demek ki, olayın içinde kendinizi teşhis ettiniz. Ve demek ki olay gerçektir, ve demek ki esasta uydurma yoktur. Sizin tekbiziniz zaten teferruata aittir.

2 — Biz fıkramızda yer ve şahıs isimlerini bilerek açıklamadık. Çünkü ortada Adliyenin el koyduğu bir dâva konusu vardı. Siz ise yer ve mahal zikrederek ve hem de kanunî tekzip hakkını kötüye kullanarak eliniz altında bulunan bir dâvaya tesir edici neşriyat yapmak mevkiine düştünüz. Siz ki bir kanun adamısınız, bu hususta herkesten dikkatli olmanız gerekirdi.

3 — Bu neşriyatınızın yargılama üstündeki muhtemel neticelerini düşünerek Adliye Bakanlığını ve yetkilileri uyarıyorum.

İ. S.